

ИСЛОМЖОН
ЁҚУБОВ

МУҲАММАД АЛИ
ИЖОДИДА ТАРИХИЙ
ЖАРАЁН КОНЦЕПЦИЯСИ
ВА ЛИРО-РОМАНТИК ТАЛҚИН

“ФАН”

ИСЛОМЖОН ЁҚУБОВ

**МУҲАММАД АЛИ ИЖОДИДА
ТАРИХИЙ ЖАРАЁН КОНЦЕПЦИЯСИ
ВА ЛИРО – РОМАНТИК ТАЛҚИН**

Тошкент, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси
«Фан» нашриёти
2007

Ушбу монографияда Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Давлат мукофоти лауреати Муҳаммад Али қаламига мансуб “Улуг салтанат” тарихий тетралогиси “Жаҳонгир Мирзо”, “Умаршайх Мирзо” номли биринчи ва иккинчи китобларининг замонавий романчилигимиздаги ўрни белгиланган. Унда асар моҳиятини англаш, унинг яратилиш сабаблари, асос бўлган манбалари, поэтик жилваларини аниқлашда лиро-романтик услубнинг адиб ижодий такомиллидаги ўрни адабиётимиз тарихи билан уйғун боғлиқликда ўрганилган. Романнинг предметли мазмуни истиқлол даврининг маданий тафаккури тажрибалари билан уйғунликда таҳлил ва тадқиқ этилган.

Монография адабиётшунослар, Олий ва ўрта махсус таълим тизими талабалари, аспирант ва тадқиқотчилар, шунингдек, бугунги адабий жараён муаммоларини ўрганишга ихлосманд китобхонларга мўлжалланган.

Маъсул муҳаррир:

педагогика фанлари доктори,
профессор Қозоқбой Йўлдошев

Тақризчилар:

тарих фанлари доктори
Наим Обломурадов,
филология фанлари номзоди,
доцент Адҳамбек Алимбеков

© Ўзбекистон Республикаси Фанлар
академияси «Фан» нашриёти, 2007

ISBN 978-994-3-09-385-0

МУНДАРИЖА

Муаллифдан.....	5
“Тарих тилга киради бир кун!”.....	6
Ёзувчи тафаккур мантиғи тасдиқлаган бадиий ҳақиқатлар.....	11
Адиб ижодий кредоси.....	21
Жамият ва инсон концепциясининг асослари.....	34
Интеллектуал қаҳрамон яратиши йўлида.....	40
Лиро-романтик услуб жилоси	
А) Яхлит адабий жараён контекстида англашилувчи ҳақиқат.....	42
Б) Ижод типи ва тасвир услуби.....	47
В) Ифоданинг рангин жилолари.....	51
Г) Тасвир усулларининг диалектик муносабати.....	61
Д) Улугворликнинг тарихий табиати ва ижтимоий шартланганлик моҳияти.....	64
Д) Макон ва замонни топологик мазмунда англаш.....	66
Поэтик гоя ифодаси ва пафос.....	67
Тарихий жараён концепцияси.....	70
Бадиий матн – маънавият ифодаси (Хулоса ўрнида).....	74
Мундарижа.....	79

